



<https://jas.ui.ac.ir/?lang=en>

Journal of Applied Sociology

E-ISSN: 2322-343X

Vol. 32, Issue 4, No.84, Winter 2022, pp. 141-156

Received: 04.05.2021 Accepted: 19.09.2021

Research Paper

Value-Matching Matrimonial Counterpart and Marital Satisfaction (Case Study: Noorabad City)

Efat Jahangiri

MA. of Sociology, Department of Sociology, Faculty of Social Science, Razi University, Kermanshah, Iran
efat9095@gmail.com

Vakil Ahmadi* 

Assistant Professor, Department of Sociology, Faculty of Social Science, Razi University, Kermanshah, Iran
v.ahmadi@razi.ac.ir

Jalil Karimi

Associate Professor, Department of Sociology, Faculty of Social Science, Razi University, Kermanshah, Iran
j.karimi@razi.ac.ir

Introduction

In Noorabad City, a county of Lorestan Province, the individuals' systems of value, family structures, and marital relations have faced some changes along with the economic changes, increasing levels of education, expanding mass communication, enhancing migration from rural to urban areas, and augmenting women's participation in the society. When choosing a spouse, there is usually more emphasis on the couple's similarities in terms of age, education, economy, and social activities. However, the system of culture and values as an underlying structure determines how couples can deal with their various issues of married life. In this regard, this article assessed the level of marital satisfaction based on the couples' value systems in Noorabad City in Lorestan Province.

Materials & Methods

The present study was a quantitative, applied, and comparative research in terms of method, purpose, and analysis, and a survey in terms of implementation, respectively. For data collection, two questionnaires, including Schwartz Couples Value Scale and ENRICH Marital Satisfaction Questionnaire were used. The statistical population of this study consisted of couples in Noorabad City. The sample size was 200 couples, who were selected by multi-stage cluster sampling. For data analysis, the table of frequency distribution, indices of mean and standard deviation, t-test of two dependent groups, and analysis of variance were utilized.

Discussion of Results & Conclusions

The results showed that the women's average score based on all aspects of their value system was higher than the men's. The most and least differences between the couples' value systems were related to the components of religion, independence, and power and those of moral characteristics and conformity, respectively. Therefore, it could be concluded that their value systems in Noorabad City were

different. The men's value system was different in terms of age, but the couples' value systems were not significantly different in terms of education. The men's score of marital satisfaction was higher than the women's. The biggest and smallest differences between the couples' levels of satisfaction were related to the issues of spouse's personality, leisure time, children, and sex and the issue of financial supervision, respectively. The men and women were more satisfied with the issues of leisure time, personality, and ideological orientation and those of marital relationships, personality, and financial supervision, respectively. Marital satisfaction had a significant relationship with the men's levels of education, women's jobs, and family economic status. Their marital satisfaction was higher when the couples agreed on a value system. The correlation coefficients also revealed that an increase in the men's value system score based on the personal and transpersonal dimensions was correlated with an increase in the women's marital satisfaction and an increase in the women's value system score based on the personal dimension was correlated with an increase and decrease in the men's and women's satisfaction, respectively. Although the women's average value system

* Corresponding author

Jahangiri, E., Ahmadi, V., & Karimi, J. (2021). Value-matching matrimonial counterpart and marital satisfaction (Case Study: Noorabad City). *Journal of Applied Sociology*, 32(4), 141-156.

2322-343x / © 2022 The Authors. Published by University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).



<http://dx.doi.org/10.22108/jas.2021.128404.2093>



<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20085745.1400.32.4.7.9>

was higher than the men's, this led to a disagreement in their value systems and marital dissatisfaction. In other words, acquisition of such value traits as independence, excitement, power, and success in increasing women's levels of education and employment in the society and emphasis on making a developmental society in the context and structure of Iranian society resulted in the women's marital incompatibility. In general, it could be said that subjective (homogeneity in the value system) compared to objective (homogeneity in education, age, job, etc.) matching had a more important role in marital satisfaction. In other words, job, education, and social status did not necessarily equate to the value system of marriage and marital satisfaction. According to the findings, even the women's higher average value system did not lead to marital adjustment.

Keywords: Marital Satisfaction, Value System, Noorabad City, Value Matching, Objective Matching

Reference

- Abbasi, K., & Ershad, F. (2012). A survey on the effect of socio-cultural and psychological factors on marital unadjustment in shoushtar during 2010. *Woman & Study of Family*, 4(15), 127-147. In Persian
- Asadyan, A., Sadaghat, K. (2014) Sociological Explanation of Social Factors Effective on Divorce (The Case of Ghaemshahr City). *Journal of Applied Sociology*, 25(2), 97-116. In Persian
- Ashuri, A. (1995). *Social status and spouse selection*, Master Thesis, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Tehran University. In Persian
- Bahari, Z. (2015). Role of the life style on marital satisfaction. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 6(22), 125-145. In Persian
- Bourdieu, P. (2018). *Distinction: a social critique of the judgment of taste*. Translate by: Hassan Chavoshian, Tehran: Saless Press. In Persian
- Chalabi, M. (2005). *Sociology of order: theoretical description and analysis of social order*, Tehran: Ney. In Persian
- Delkhamosh, M.T. (2006). Iranian student's hierarchy of values, *Journal of Iranian Psychologists*, 2(8), 299-318.
- Iman, M., Yadali, Z., & Zohri, M. (2012) Investigating the relationship between social capital and marital satisfaction, *Social Science Quarterly*, 6(17), 1-32. In Persian
- Entezari, A., Veisi, S. (2015). The *Criteria of Marriage and Marital Satisfaction*, *Gender and Family Studies*, 2(2), 31-68. In Persian
- Fathi, S., Azadeian, A. (2017). The effect of demographic factors on marital satisfaction among 35 to 55 year old couples (Resident in 3rd and 20th District of Tehran). *Women's Strategic Studies*, 19(75), 111-135. In Persian
- Ghaderi, T., & Mardani, S. (2013). The relationship between homogamy and marital satisfaction. *Social Development & Welfare Planning*, 5(15), 87-129. In Persian
- Goode, W. J. (1973). *The family*. Translated by Vida Nasehi, Tehran: Publishing and Translation Company. In Persian
- Guo, B. & Hunage, J. (2005) Marital and sexual satisfaction in chinese families: Exploring the moderating effects. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 31(1), 21-9.
- Inglehart, R. (1994). *Cultural shift in advanced industrial society*. Translate by Maryam Vatar, Tehran: Kavir Press. In Persian
- Khakpour, A., Nazari, A., & Zaharakar, K. (2015) The role of family power structure dimensions in marital adjustment. *The Women and Families Cultural-Educational*, 9(30), 7-26. In Persian
- Khan Mohammadi, F., & Partovi, L. (2017). The examination of the comparison of marital satisfaction among couples with traditional and modern styles and social factors related to it in Miandouab. *Journal of Sociology Studies*, 9(34), 109-126. In Persian
- Khoshfar, G., & Ilvari, M. (2015). Religiosity and marital adjustment; case study of married women of gorgan religiosity and marital adjustment; case study of married women of gorgan. *Social Sciences*, 22(68), 193-227. In Persian
- Madaniana, L. & Shafeq, S. M. (2013). Marital satisfaction and demographic traits in an emigrant sample: RaschAnalysis. *Social and Behavioral Sciences*, 107, 96-103.
- Mo'menzadeh, F., Mazaheri, A., and Heidari, M. (2005). The relationship between irrational thoughts and attachment patterns with marital adjustment. *Journal of Family Research*, 1(4), 377-369. In Persian
- Olson, D. H., Fournier, D. G., Druckman, J. M., McCubbin, H. I., & Barnes, H. L. (1989). *Families*. California: Sage Publication Inc.
- Orithinkal, J. & Vansteenwegen, A. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Rezazadeh, M. (2016). The relationship between irrational beliefs and marital adjustment of couples. *Studies in Psychology and Educational Sciences*, 2(2), 306- 316. In Persian
- Roberts, K. (1978). *Contemporary society and growth of leisure*. London: Longman.
- Rokeach, M. (1982). The structure of social values validation of rokeach's two-value model. *Journal of Social Psychology*, 2, 203-21.
- Sadeghi, R., Zanjari, N., & Mahmoudiani, S. (2018). Marriage patterns, marital satisfaction, and tendency to divorce in Tehran city. *Women's Strategic Studies*, 21(81), 7-45. In Persian
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2007). *Theories of personality*. Translate by Yahya Seyed Mohamadi, Tehran: Virayesh. In Persian
- Schwartz, S. H., Sagivi, L., & Boehnke, K. (2000). Worries and values. *Journal of Personality*, 68, 309-46.
- SedighOurae, G., & Asgharpour, A. (2010). Lack of value success and its effect on couple incompatibility in Mashhad. *Journal of Iranian Social Studies*, 3(3), 49-71. In Persian
- Shakouri, A., Shafiei, Z. (2016). Homogeneity in heterogenized society: explaining a general tendency towards homogamy among the Iranian youth. *Journal of Social Problems of Iran*, 7(2), 105-132. In Persian
- Statistics Center of Iran. (2016). *The results of the population and housing census*, available on: <http://www.sci.ir>. In Persian
- Zia', S., Fouladiyan, M., Fatemi Amin, Z. (2015) Experimental assessment of two corrival theories about choosing spouse in Iran. *Journal of Iranian Cultural Research*, 7(4), 157-187. In Persian



مقاله پژوهشی

همسان‌همسری ارزشی و رضایت زناشویی مطالعه موردی: شهر نورآباد

عفت جهانگیری، کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

efat9095@gmail.com

وکیل احمدی*، استادیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

v.ahmadi@razi.ac.ir

جلیل کریمی، دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

j.karimi@razi.ac.ir

چکیده

هدف این مقاله، بررسی میزان رضایت زناشویی برحسب میزان توافق در نظام ارزشی زوجین در شهر نورآباد در استان لرستان بوده است. حجم نمونه ۲۰۰ زوج بود که به شیوه خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از دو پرسش‌نامه مقیاس ارزشی زوجین «شوارتز» و رضایت زناشویی «اینریچ» استفاده شده است. نتایج نشان داد میانگین نمره زنان در همه ابعاد نظام ارزشی بیش از مردان و میانگین نمره رضایت زناشویی مردان بیش از زنان بوده است. بیشترین تفاوت رضایت زوجین، به مسائل شخصیتی همسر، اوقات فراغت، مسائل مربوط به بچه‌ها و روابط جنسی و کمترین تفاوت به نظارت مالی مربوط بوده است. در شرایطی که زوجین در نظام ارزشی توافق داشته‌اند، رضایت زناشویی آنها بیشتر بوده است. ضرایب همبستگی نیز نشان داد افزایش نمره نظام ارزشی مردان در بُعد شخصی و فراشخصی با افزایش رضایت زناشویی زنان و افزایش نمره زنان در بُعد شخصی نظام ارزشی با افزایش رضایت مردان و کاهش رضایت زنان همبسته بوده است. اگرچه میانگین نظام ارزشی زنان بیش از مردان بوده است، این امر سبب توافق‌نداشتن در نظام ارزشی و نارضایتی زناشویی شده است. در مجموع، می‌توان گفت همسان‌همسری ذهنی (همسانی در نظام ارزشی) در مقایسه با همسان‌همسری عینی (همسانی در تحصیل، سنی، شغل و ...) نقش مهم‌تری در رضایت زناشویی دارد.

واژه‌های کلیدی: رضایت زناشویی، نظام ارزشی، نورآباد، همسان‌همسری ارزشی، همسان‌همسری عینی

* نویسنده مسؤول

جهانگیری، ع؛ احمدی، و. و کریمی، ج. (۱۴۰۰). «همسان‌همسری ارزشی و رضایت زناشویی مطالعه موردی: شهر نورآباد»، جامعه‌شناسی کاربردی، ۳۷(۴):

۱۴۱-۱۵۶.



2322-343x / © 2022 The Authors. Published by University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).



<http://dx.doi.org/10.22108/jas.2021.128404.2093>



<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20085745.1400.32.4.7.9>

مقدمه و بیان مسئله

نقش‌های اجتماعی که بخش مهمی از عناصر سازنده نظام اجتماعی‌اند، به ارزش‌های نظام فرهنگی معطوف‌اند. زمانی که اعضای یک سازمان یا نهاد اجتماعی که در سیطره نظام اجتماعی‌اند، ارزش و باور مشابهی نداشته باشند، انتظارات آنها از یک موقعیت و به عبارت دیگر هنجار پذیرفته شده درباره یک امر معین به احتمال زیاد ناهماهنگ خواهد بود (چلبی، ۱۳۷۵: ۱۱۴). تأکید بر «همسان‌همسری» به دلیل وجود انتظارات مشترک است و یکی از انواع همسان‌همسری، همسانی در نظام ارزشی است. اگر زوجین در خانواده نظام ارزشی یکسانی داشته باشند، دیدگاه آنها در خیلی از مسائل روزمره که در خانواده با آنها رویه‌رو هستند، تفاوت چندانی نخواهد داشت و سازگاری زناشویی آنها هم بیشتر می‌شود. در اینجا منظور از نظام ارزشی، شبکه‌های از پنداشت‌ها و دیدگاه‌ها نسبت به جهان اطراف، انسان‌ها، روابط، تعاملات و ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی است که به‌نوعی نقشی ساختاری در فرایند کنش روابط زناشویی دارد. در انتخاب همسر برای دوام و قوام خانواده معمولاً بر جنبه‌های عینی همسان‌همسری مانند سنی، شغلی، درآمدی، مذهبی و ... اشاره می‌شود. با اینکه در جامعه ایران همسان‌همسری الگوی غالب است (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۳)، همچنان ناسازگاری زناشویی و در نتیجه طلاق و جدایی در حال افزایش است. پس به نظر می‌رسد جنبه‌های ذهنی همسان‌همسری مانند همسانی در نظام ارزشی در زمینه رضایتمندی زناشویی زیربنایی‌تر و مهم‌تر است.

در شهر نورآباد که از شهرستان‌های تابعه استان لرستان است، با تحولات و تغییرات اقتصادی، افزایش سطح تحصیلات، گسترش ارتباطات جمعی (از طریق تلویزیون، رادیو، شبکه‌های اجتماعی، فضای مجازی و...)، افزایش مهاجرت از روستا به شهر، افزایش مشارکت زنان، حضور زنان در دانشگاه و غیره، سازمان خانواده و روابط زناشویی نیز دچار مشکلاتی شده است. برای مثال، در استان لرستان و شهرستان دلفان تعداد طلاق در سال ۱۳۹۴ به ترتیب برابر با ۳۵۵۱ و ۲۳۳ مورد بوده است، اما در سال ۱۳۹۸ در استان لرستان به ۳۹۲۷ مورد و در شهرستان دلفان به ۳۰۹ مورد طلاق افزایش پیدا کرده است (تبت احوال استان لرستان). افزایش پرونده‌های خانوادگی در دادگاه‌ها و افزایش میزان طلاق همه نشان‌دهنده وجود مشکلات جدی در نظام خانواده است. برای بررسی دقیق مشکلات خانواده باید علل کشمکش و ناسازگاری بین زن و شوهر را بررسی کرد. به نظر می‌رسد یکی از علل اصلی نارضایتی و کشمکش آنها، توافق‌نداشتن در نظام ارزشی

زوجین است؛ بنابراین، در این مقاله میزان رضایت زناشویی برحسب میزان توافق در نظام ارزشی یا همسان‌همسری ارزشی زوجین در شهر نورآباد در استان لرستان بررسی شده است.

پیشینه پژوهش

مطالعات انجام‌شده در زمینه رضایت زناشویی و ناسازگاری زناشویی به چند دسته تقسیم می‌شوند: دسته اول میزان سازگاری و یا رضایت زناشویی را توصیف و آن را برحسب ویژگی‌های فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی نمونه پژوهش به‌نوعی تبیین کرده‌اند. برخی از این متغیرها که با رضایت زناشویی رابطه معنی‌دار داشته‌اند، عبارت‌اند از: سن (ایمان و همکاران، ۱۳۹۱؛ فتحی و آزادیان، ۱۳۹۶؛ صادقی و همکاران، ۱۳۹۷؛ Madaniana & Shafeq, 2013; Orithinkal & Vansteewegen, 2007) تحصیلات (ایمان و همکاران، ۱۳۹۱؛ فتحی و آزادیان، ۱۳۹۶؛ Madaniana & Shafeq, 2013; Guo & Hunage, 2005) شغل (فتحی و آزادیان، ۱۳۹۶)، درآمد (فتحی و آزادیان، ۱۳۹۶)، جنسیت (Guo & Hunage, 2005)، سن ازدواج (فتحی و آزادیان، ۱۳۹۶)، طول مدت ازدواج (ایمان و همکاران، ۱۳۹۱؛ صادقی و همکاران، ۱۳۹۷؛ Madaniana & Shafeq, 2013; Orithinkal & Vansteewegen, 2007) تعداد فرزندان (خان‌محمدی و پرتوی، ۱۳۹۶؛ Guo & Hunage, 2005; Orithinkal & Vansteewegen, 2007)، تفاوت تحصیلات (صدقت و اسدیان، ۱۳۹۳).

دسته دوم از مطالعات انجام‌شده به نقش همسان‌همسری در رضایت زناشویی پرداخته‌اند. قادری و مردانی (۱۳۹۲) به همسان‌همسری تحصیلی، مذهبی، طبقاتی، شغلی، درآمدی، سکونتی، قومیتی و باورهای جنسیتی در رضایت زناشویی اشاره کرده‌اند. انتظاری و ویسی (۱۳۹۳) بر همسان‌همسری تحصیلی، مذهبی، شغلی و درآمدی تأکید داشته‌اند. خان‌محمدی و پرتوی (۱۳۹۶) بر همسان‌همسری تحصیلی، طبقاتی و شغلی و صادقی و همکاران (۱۳۹۷) به همسان‌همسری طبقاتی اشاره کرده‌اند. ذکر این نکته ضروری است که همسان‌همسری به‌لحاظ مذهبی و باور جنسیتی به‌نوعی با توافق نظام ارزشی که مسئله مقاله حاضر است، هم‌پوشانی دارد.

در مطالعات دسته سوم، به فراخور مسئله مقاله بر نقش عوامل ویژه‌ای در رضایت زناشویی تأکید شده است؛ برای نمونه، انتظاری و ویسی (۱۳۹۳) نقش عشق رمانتیک بین زوجین، مؤمن‌زاده و همکاران (۱۳۸۴) سبک‌های دلبستگی، خاکپور و همکاران (۱۳۹۴) و

خان‌محمدی و پرتوی (۱۳۹۶) ساختار قدرت در خانواده، ایمان و همکاران (۱۳۹۱) سرمایه اجتماعی، عباسی و ارشاد (۱۳۹۱) رضایت‌مندی شغلی و بهاری (۱۳۹۴) و خان‌محمدی و پرتوی (۱۳۹۶) سبک زندگی را در نظر داشته‌اند.

در دسته آخر مطالعات که به مسئله مقاله حاضر نزدیک‌ترند، به نقش «نگرش‌ها، ارزش‌ها و باورها» در رضایت زناشویی اشاره شده است. رضازاده (۱۳۹۵) و مؤمن‌زاده و همکاران (۱۳۸۴) به باورهای غیرمنطقی، خان‌محمدی و پرتوی (۱۳۹۶)، خوش‌فر و ایلواری (۱۳۹۴) و صداقت و اسدیان (۱۳۹۳) به پایبندی دینی و مذهبی و تفاوت عقاید و عباسی و ارشاد (۱۳۹۱) به برخی ویژگی‌های شخصیتی افراد مانند تقدیرگرایی، عام‌گرایی، نوگرایی و جامعه‌پذیری اشاره کرده‌اند. صدیق (۱۳۸۹) ناهماهنگی نظام ارزشی را در رضایت زوجین بررسی کرده است که تعریف مفهومی و عملیاتی نظام ارزشی و رضایت زناشویی در این مطالعه با مقاله حاضر متفاوت است.

بررسی پیشینه نشان داد در دسته اول و دوم مطالعات، عوامل زیربنایی مانند نظام ارزشی که سازگاری و رضایت زناشویی را شکل می‌دهند، نادیده گرفته شده‌اند و در دسته سوم نیز با نگرش تقلیل‌گرایانه به یک جنبه از این نظام ارزشی توجه شده است، اما در مقاله حاضر، نظام ارزشی به‌منزله جهت‌گیری فرد در نظر گرفته شده است که نحوه رویارویی با مسائل مختلف زندگی از جمله زندگی زناشویی را مشخص می‌کند.

مبانی نظری

همسان‌همسری استحکام خانواده را ناشی از وجود ویژگی‌های همسان میان زن و شوهر می‌داند. همسانی میان دو فرد آنها را به‌سوی یکدیگر جذب و پیوند و وصلت آنها را استوار می‌کند (گود، ۱۳۵۲: ۹۹). به نظر بوشان^۱ (۱۹۹۲) همسان‌همسری ازدواج افرادی است که ویژگی‌های مشابه فیزیکی، روان‌شناختی، اقتصادی، اجتماعی یا فرهنگی دارند (به نقل از عاشوری، ۱۳۷۴: ۱۲۷).

اشکال همسان‌همسری عبارت از همسان‌همسری سنی، جغرافیایی، طبقاتی، مذهبی، قومی، تحصیلاتی، درآمدی، شغلی و باوری (باورهای جنسیتی) است (قادی و مردانی، ۱۳۹۲). موارد نامبرده جنبه‌های عینی همسان‌همسری هستند که احتمالاً سبب همسان‌همسری ذهنی یعنی توافق در نظام ارزشی و هماهنگی سلیقه‌های آنها می‌شود و به قول بوردیو (۱۳۹۷: ۳۳۲) نوعی قرابت

انتخابی بین آنها به وجود می‌آید.

بهترین انطباق‌پذیرتری‌ها و انطباق‌ناپذیری‌های اجتماعی را می‌توان در همسان‌همسری طبقاتی و حتی پاره‌طبقاتی یافت که تاخت‌وتاز آزاد عواطف و احساسات و مداخله‌های عمدی خانواده‌ها به‌طور یکسان در حتمی کردن آن نقش دارند. سلیقه در حکم نوعی زوج‌یاب است که موجب پیوند رنگ‌ها و آدمیان می‌شود؛ آدیانی که زوج‌های هماهنگ و همساز تشکیل می‌دهند و این همسازی در مرحله اول در سلیقه‌هاست. در اینجا نوعی عملیات قرابت‌نشانه‌هاست (به‌ویژه در آغاز آشنایی و معاشرت) که یک ریختار از طریق آن قرابت خود را با ریختار دیگری مسجل می‌کند. این رمزگشایی خلق‌الساعه یک ریختار به‌وسیله ریختار دیگر، پایه و اساس قرابت‌هایی است که به معاشرت‌های اجتماعی جهت می‌دهند و مانع از روابط ناهم‌ساز می‌شوند؛ البته این عملیات با زبان معصومانه دوست‌داشتن‌ها و دوست‌نداشتن‌ها فرمول‌بندی می‌شود (انتظاری و ویسی، ۱۳۹۳).

دلیل تأکید بر مشخصه‌های تحصیلی، سنی، قومیتی، شغلی و... همسان‌همسری و نزدیک‌بودن دیدگاه‌ها و پنداشت‌های آنان از همدیگر است و این زمینه توافق ارزشی و در نتیجه سازگاری و رضایت زناشویی را فراهم می‌کند.

در همسان‌همسری این فرض وجود دارد که هرچه همانندی قومی، جغرافیایی، فرهنگی، طبقاتی و ارزشی بیشتر باشد، احتمالاً جدایی کمتر رخ خواهد داد؛ زیرا زن و شوهر پیشاپیش به یک زبان مشترک برای حل مشکلاتشان دست یافته‌اند و بنابراین، در زندگی مشترک در فهم افکار و رفتار یکدیگر دچار مشکل کمتری می‌شوند (انتظاری و ویسی، ۱۳۹۳).

به باور هیل^۲ (۱۹۴۵) افراد تمایل دارند همسری را برگزینند که بیشتر با آنها همسان باشد تا ناهمسان و چنانچه این قاعده به دلایلی رعایت نشود، به احتمال زیاد زوجین دچار ناراضی و ناسازگاری و در نهایت جدایی می‌شوند (به نقل از صادقی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰).

تشابه عقاید و نگرش‌ها فرصتی را برای گفتگو بین دو طرف فراهم می‌کند که سبب ایجاد تفاهم بیشتر می‌شود؛ در واقع، تشابه ارزش‌ها، نگرش‌ها و علایق، پیش‌نیازی برای برقرارکردن ارتباط با دیگران محسوب می‌شود و از آنجا که در ازدواج بیشتر فعالیت‌ها به هم پیوسته‌اند (مانند بزرگ‌کردن فرزندان، خرید منزل، گذراندن اوقات فراغت و ...)، شباهت‌نداشتن در علایق و ارزش‌ها ممکن است انجام

^۱ Buchan

^۲ Hill

همسالان و ... است. شرایط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی والدین زن و شوهر نباید به‌طور مستقل از عوامل تعادل نداشتن در نظام خانواده شمرده شود، بلکه این عامل از طریق توافق نداشتن ارزشی زوجین یا اعضای خانواده بر تفاهم میان آنان تأثیر منفی می‌گذارد. اشتراک در جنبه‌های عینی همسان‌همسری مانند سن، طبقه، شغل، مذهب و ... زمینه‌ای برای توافق در نظام ارزشی است که جنبه‌های رضایت از زندگی و زناشویی را فراهم می‌کند. هرچند در جامعه سستی همسان‌همسری عینی مهم بوده است، امروزه گسیختگی در نظام ارزشی زیر طبقه‌ها به دلیل سیطره فرهنگ بر نظام اقتصادی و تنوع فرهنگ و سبک‌های زندگی بیشتر شده است و احتمال اینکه افراد همسن و یا با تحصیلات و شغل مشابه دنیای ارزشی و پنداشت و انتظارات از موقعیت‌های زندگی روزمره آنها با هم متفاوت باشد، بیشتر از گذشته شده است. پس امکان یک هسته اصلی و اساسی فرهنگ (ارزش‌ها و عقاید) برای یک قشر شغلی، تحصیلی، مذهبی، درآمدی و ... وجود ندارد و به تعبیر رابرتز^۴ (1978: 45) شاهد یک نوع گسیختگی طبقاتی در این زمینه هستیم؛ بنابراین، بر جنبه‌های عینی همسان‌همسری کفایت تأکید نمی‌کند و باید زوجین در جنبه‌های ذهنی مانند نظام ارزش‌ها و نگرش‌ها با هم همسان و یا نزدیک به هم باشند تا سازگاری و در نتیجه رضایت زناشویی فراهم شود.

می‌توان گفت در نورآباد تغییرات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مانند افزایش سطح تحصیلات، گسترش ارتباطات جمعی (مانند: تلویزیون، رادیو، شبکه‌های اجتماعی، فضای مجازی و غیره)، افزایش مهاجرت از روستا به شهر، افزایش مشارکت زنان، حضور زنان در دانشگاه، گسترش مدارس در روستاها و غیره سبب تغییراتی در نظام ارزشی افراد شده است و افراد با توجه نوع جامعه‌پذیری‌شان، نظام ارزشی ویژه‌ای به خود می‌گیرند و این نظام ارزشی نیز راهنمای عمل آنها در زندگی خواهد بود. تفاوت در نظام ارزشی در حوزه‌های مانند خانواده نحوه رویارویی زوجین با مسائلی مانند فراغت، والدین، ارتباط با دوستان، روابط جنسی و زناشویی، مسائل فرزندان و ... را با مشکل روبه‌رو می‌کند و در رضایت زناشویی تأثیرگذار خواهد بود؛ بنابراین، در این پژوهش با استفاده از چارچوب مفهومی نظام ارزشی شوارتز، نظام ارزشی و به عبارتی همسان‌همسری ارزشی زوجین بررسی شده است تا نقش آن در رضایت زناشویی زوجین بررسی شود. در این زمینه فرضیه‌های زیر آزمون شده است.

۱- میانگین ابعاد نظام ارزشی زنان و مردان تفاوت معناداری با

این فعالیت‌های مشترک را دشوار کند (شکوری و شفیع، ۱۳۹۵: ۱۱۵). از دیدگاه اینگلهارت (۱۳۷۳) ارزش‌ها به دو دسته مادی و فرامادی تقسیم می‌شوند. ارزش‌های مادی به آن دسته از ارزش‌ها اطلاق می‌شود که هدفشان ارضای نیازهای پایه‌ای است و برای زندگی انسان ضرورت دارند. ارزش‌های فرامادی به آن دسته از ارزش‌ها اطلاق می‌شود که هدفشان ارضای نیازهای درونی، لذت و ارتقای خاطر، اعتبار اجتماعی و مشارکت اجتماعی است.

روکیچ^۱ (1982) ارزش‌ها را به دو نوع غایی و ابزاری تقسیم کرده است. ارزش‌های غایی به یک هستی و وجود نهایی مربوط می‌شود؛ مانند آزادی، صلح جهانی و آرامش درونی. ارزش‌های ابزاری به شیوه رفتار مربوط می‌شوند؛ مانند شرافت، عشق‌ورزیدن، مسئولیت‌پذیری و شجاعت.

آپورت^۲ (1931) ارزش‌ها را به شش نوع طبقه‌بندی می‌کند: ۱- نوع نظری: بر بیان اصول و قوانین تأکید دارد. ۲- نوع اقتصادی: بر کار، تولید و امنیت تأکید دارد. ۳- نوع اخلاقی: بر بیان فردی، خیال‌پردازی و زیبایی تأکید دارد. ۴- نوع اجتماعی: بر صداقت، همدلی و عشق تأکید دارد. ۵- نوع قدرتی: بر پشتکار، بقا و درک نفس تأکید دارد. ۶- نوع مذهبی: بر رستگاری و فرضیه نسبیت وجود بشر تأکید دارد (به نقل از شولتز و شولز، ۱۳۸۶).

شوارتز و همکارانش^۳ (2000) ارزش‌ها را به‌منزله راهنمای اصول زندگی مفهوم‌سازی و در نهایت، آنها را همچون اهداف فراموقیبتی با درجات متفاوتی از اهمیت تعریف می‌کنند که چون راهنما در خدمت زندگی فرد با دیگر واقعیت‌های اجتماعی قرار می‌گیرند. از دیدگاه آنها ده بعد ارزشی عبارت‌اند از: خودآگاهی، انگیزشی، لذت‌طلبی، موفقیت، قدرت، همنوایی، امنیت، سنت، خیرخواهی و جهان‌گرایی. آنها معتقدند این ابعاد ارزشی با تأثیرگرفتن از تجربه‌های اجتماعی افراد، تجربیات مشترکی که افراد به دلیل داشتن موقعیت مشترک در ساختار اجتماعی (مانند سن، جنس، شغل، تحصیل و غیره) به دست آورده‌اند و همچنین تجربه منحصربه‌فرد افراد مانند ضربه‌های روحی، روابط با والدین، مهاجرت و غیره تغییر می‌کنند.

از نظر سلبی، یکی از عوامل مهم در اختلاف خانوادگی از دیدگاه جامعه‌شناسان، تفاوت میان نظام ارزشی زوجین است. نداشتن توافق ارزشی تا اندازه زیادی ناشی از تفاوت فرهنگی و اجتماعی خانواده‌های پدری زوجین و سایر گروه‌های عضویت مانند مدارس و گروه‌های

¹ Rokeach

² Allport

³ Schwartz et al.

⁴ Roberts

هم دارند.

۲- میانگین نظام ارزشی زنان و مردان برحسب سن و تحصیلات متفاوت است.

۳- میانگین ابعاد رضایت زناشویی زنان و مردان تفاوت معناداری با هم دارند.

۴- بین رضایت زناشویی مردان و زنان با سن، تحصیلات، وضعیت شغلی و وضعیت اقتصادی رابطه معناداری وجود دارد.

۵- بین نظام ارزشی و رضایت‌مندی زنان و مردان رابطه معناداری وجود دارد.

۶- تأثیر همسان‌همسری ارزشی در رضایت زناشویی بیش از همسان‌همسری عینی (همسان‌همسری سنی، تحصیلی، شغلی و اقتصادی) است.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر به‌لحاظ روش، کمی، به‌لحاظ اجرا پیمایشی، از‌نظر هدف کاربردی و از‌نظر روش تحلیل، مقایسه‌ای است.

واحد تحلیل «فرد-زوج» است؛ بدین ترتیب پرسش‌نامه‌ها بین زوج‌های شهر نورآباد توزیع شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل زوجین شهر نورآباد بوده که برابر با سرشماری ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران تعداد آنها ۱۱۷۶۵ نفر بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان، ۲۰۰ زوج برآورد شده است. برای انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شده است؛ به این صورت که ابتدا شهر براساس وضعیت اقتصادی، به سه خوشه وضعیت اقتصادی بالا، متوسط و پایین تقسیم شد و به ترتیب مناطق فرهنگی در جنوب شهر، ۲۴ متری طالقانی در غرب شهر و بهارستان در شمال شهر انتخاب شدند و از هر منطقه ۷ کوچه انتخاب و در هر کوچه از ابتدای کوچه خانه‌های با پلاک فرد انتخاب و ده پرسش‌نامه توزیع شده است. خوشه تقسیم و از هر خوشه چند بلوک انتخاب و از هر بلوک چند پرسش‌نامه بین خانواده‌ها توزیع شد. برای تحلیل داده‌ها از جدول توزیع فراوانی و شاخص‌های میانگین و انحراف معیار، آزمون t دو گروه وابسته و تحلیل واریانس استفاده شده است.

تعریف مفهومی مقیاس ارزشی شوارتز: ارزش‌ها اهداف فراموقعبتی، مطلوب و متفاوت در اهمیت‌اند که به‌منزله اصول راهنمایی‌کننده در زندگی اشخاص عمل می‌کنند. ابعاد نظام ارزشی براساس تقابل و تضاد موجود بین آنها و همچنین تحلیل عاملی

اکتشافی به دو بُعد اصلی شخصی و فراشخصی تقسیم شده‌اند که بُعد شخصی بیشتر برای پیشبرد اهداف شخصی و بُعد فراشخصی برای توجه به ماورای خود مدنظر است.

برای عملیاتی کردن و گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استاندارد مقیاس ارزشی شوارتز استفاده شده است. ضریب پایایی این پرسش‌نامه در یک نمونه ایرانی (مشمول بر ۱۲۰ دانشجوی دختر و پسر) از طریق روش بازآزمون به فاصله دو هفته تأیید شد (دل‌خمش، ۱۳۸۵: ۳۹). درباره پایایی این آزمون که به‌وسیله شوارتز (1992) در شش کشور اجرا شد، آلفای به‌دست‌آمده در خرده‌مقیاس‌های خیرخواهی، سنت‌گرایی، همنوایی، امنیت، قدرت، برانگیختگی، لذت‌گرایی، موفقیت، خوداتکایی و جهان‌گرایی به ترتیب ۰/۶۱، ۰/۳۷، ۰/۴۸، ۰/۶۴، ۰/۵۰، ۰/۷۶، ۰/۷۹، ۰/۵۲، ۰/۵۳، ۰/۵۷ بود.

تعریف مفهومی رضایت زناشویی: رضایت زناشویی را پیامد توافق زناشویی می‌دانند که به‌صورت درونی احساس می‌شود. رضایت زناشویی مفهومی کلی است که در وضعیت مطلوب روابط زناشویی احساس می‌شود. از طرفی، رضایت زناشویی زمانی اتفاق می‌افتد که روابط زن و شوهر در همه حیطه‌ها به‌نجار باشد.

برای عملیاتی کردن و گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استاندارد رضایت زناشویی اینریچ استفاده شده است. پرسش‌نامه رضایت زناشویی اینریچ از ۴۷ سؤال بسته - که شامل ۱۰ خرده‌مقیاس است - تشکیل شده است. پاسخ به سؤالات به‌صورت ۵ گزینه‌ای (کاملاً موافق، موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، کاملاً مخالف) است.

ضرایب آلفای پرسش‌نامه اینریچ در گزارش اولسون و همکاران^۱ (1989) برای خرده‌مقیاس‌های تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، مسائل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزندان و فرزندپروری، خانواده و دوستان و نقش‌های مساوات‌طلبی به ترتیب از این قرار بوده است: ۰/۹۱، ۰/۸۵، ۰/۸۳، ۰/۷۸، ۰/۹۳، ۰/۹۲، ۰/۸۲، ۰/۸۸، ۰/۸۷، ۰/۹۵، ۰/۹۴. در جدول زیر تعریف عملیاتی نظام ارزشی و رضایت زناشویی همراه با ضریب پایایی ابعاد آنها در مطالعه حاضر آورده شده است.

¹ Olson et al.

جدول ۱- ابعاد نظام ارزشی و رضایت زناشویی و پایایی ابعاد

Table 1- Dimensions of value system and marital satisfaction and reliability of dimensions

ابعاد نظام ارزشی	آلفای کرونباخ (مردان)	آلفای کرونباخ (زنان)	ابعاد رضایت زناشویی	آلفای کرونباخ (مردان)	آلفای کرونباخ (زنان)
موفقیّت	۰/۸۳	۰/۸۱	عقیدتی	۰/۶۲	۰/۶۳
لذت‌طلبی	۰/۶۹	۰/۶۷	ازدواج و بچه‌ها	۰/۶۵	۰/۶۳
برانگیختگی	۰/۷۴	۰/۶۵	روابط جنسی	۰/۷۰	۰/۷۰
استقلال	۰/۸۸	۰/۷۰	فراغت	۰/۶۲	۰/۶۱
قدرت	۰/۶۳	۰/۷۰	نظارت مالی	۰/۶۵	۰/۶۲
جهان‌گرایی	۰/۹۰	۰/۸۱	شخصیتی	۰/۸۲	۷۰
خیرخواهی	۰/۸۹	۰/۸۴	روابط زناشویی	۰/۶۰	۰/۶۵
مذهبی	۰/۸۷	۰/۸۰	حل تعارض	۰/۸۱	۰/۷۰
همنوایی	۰/۸۷	۰/۸۰			
امنیت	۰/۸۸	۰/۶۵			

جمعیت مردان و زنان نمونه ۲۰ تا ۴۰ سال داشته‌اند. بیشترین درصد تحصیلات زنان و مردان به سطح تحصیلی کارشناسی مربوط بوده است. برحسب وضعیت شغلی درصد بیشتری از زنان بدون شغل بوده‌اند و مردان نیز بیشتر شغل آزاد داشته‌اند. برحسب مقایسه زوجی تقریباً ۵۰ درصد زوجین، همسانی سنی داشته‌اند و در ۴۵ درصد از آنها سن زن کمتر از سن مرد و در ۵ درصد نیز سن زن بیشتر از سن مرد بوده است. به‌لحاظ تحصیلی ۴۹ درصد از زوجین همسانی تحصیلی داشته‌اند و در ۳۱ درصد تحصیلات مرد بیشتر از زن و در ۲۰ درصد تحصیلات زن بیشتر از مرد بوده است. به‌لحاظ وضعیت شغلی ۲۲ درصد از زوجین همسان بوده‌اند و ۷۸ درصد ناهمسان بوده‌اند. پس به‌طور کلی، همسانی سنی و تحصیلی در زوجین زیاد بوده است.

در پرسش‌نامه علاوه بر سؤالاتی در زمینه رضایت زناشویی و نظام ارزشی، برخی سؤالات زمینه‌ای نیز از زوجین پرسیده شده است که عبارت بودند از: سن، تحصیلات (کمتر از دیپلم، دیپلم، کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و بالاتر)، وضعیت شغلی (بدون شغل، شاغل در بخش دولتی، شاغل در بخش خصوصی، شغل آزاد)، و وضعیت اقتصادی (پایین، متوسط، بالا).

یافته‌ها

ابتدا توصیفی از ویژگی‌های فردی جمعیت نمونه آمده و سپس نظام ارزشی مردان و زنان توصیف و مقایسه و در آخر نظام ارزشی برحسب ویژگی‌های فردی توصیف و در ادامه همین کار برای رضایت زناشویی زوجین نیز انجام شده است. در جدول ۲ ویژگی‌های فردی ۲۰۰ زن و ۲۰۰ مرد جمعیت نمونه برحسب درصد آمده است. بیش از ۷۰ درصد

جدول ۲- توصیف ویژگی‌های فردی جمعیت نمونه برحسب درصد

Table 2- Description of individual characteristics of the sample population by percentage

سن	مرد	زن	تحصیلات	مرد	زن	وضعیت شغلی	مرد	زن
کمتر از ۲۰ سال	-	۸	کمتر از دیپلم	۱۹/۵	۲۲	بدون شغل	۴/۵	۶۰/۸
۲۰-۳۰ سال	۳۳	۳۷/۵	دیپلم	۲۷/۵	۲۴	شاغل در بخش دولتی	۳۱/۸	۱۶
۳۰-۴۰ سال	۴۰/۵	۳۷/۵	کارشناسی	۳۶	۴۴/۵	شاغل در بخش خصوصی	۱۳/۱	۸/۲
۴۰-۵۰ سال	۱۶	۱۷	کارشناسی‌ارشد و بالاتر	۱۷	۹/۵	شغل آزاد	۵۰/۵	۱۴/۹
۵۰ سال و بیشتر	۱۰/۵	-						
جمع	۱۰۰	۱۰۰		۱۰۰	۱۰۰		۱۰۰	۱۰۰

رضایت زناشویی توصیف و مقایسه شده و سپس این مقایسه برحسب ویژگی‌های فردی زوجین ادامه پیدا کرده است.

نظام ارزشی زوجین

ابتدا وضعیت زوجین در هر کدام از ابعاد نظام ارزشی و

بین زنان دلالت داشته باشد. تفاوت میانگین مؤلفه‌های نظام ارزشی زوجین براساس آزمون t دو گروه وابسته همراه با سطح معنی‌داری آن، نشان‌دهنده تفاوت معنی‌دار نظام ارزشی زوجین است. میانگین نمره زنان در تمام مؤلفه‌های نظام ارزشی بیش از مردان بوده است. بیشترین تفاوت نظام ارزشی مردان و زنان به مؤلفه‌های مذهبی، استقلال و قدرت و کمترین تفاوت به مؤلفه‌های ویژگی‌های اخلاقی و همنوایی مربوط بوده است.

در جدول ۳ در بُعد شخصی نظام ارزشی، میانگین نمره مردان در قدرت و موفقیت بیشتر از بقیه ابعاد و در بُعد فراشخصی نمره امنیت و سلامتی و ویژگی‌های اخلاقی بیشتر بوده است. برای زنان نیز تقریباً مانند مردان میانگین نمره قدرت، استقلال و موفقیت در بُعد شخصی و امنیت و سلامتی و ویژگی‌های اخلاقی در بُعد فراشخصی بیشتر بوده است. به‌طور کلی، میانگین نمره مؤلفه‌های بُعد فراشخصی برای مردان و زنان بیش از بُعد شخصی بوده است. شاید این وضعیت بر محافظه‌کاری و آمادگی کمتر برای تغییر و تحول

جدول ۳- مقایسه میانگین ابعاد نظام ارزشی برحسب جنسیت

Table 3- Comparison of the mean dimensions of the value system by gender

سطح معنی‌داری	مقدار t	تفاوت میانگین‌ها	زن	مرد	بُعد نظام ارزشی
۰,۰۰۰۱	-۶/۰۱	-۰/۷۵	۵/۱۸	۴/۴۳	موفقیت
۰,۰۰۰۱	-۵/۸	-۰/۷۲	۴/۸۵	۴/۱۲	لذت‌طلبی
۰,۰۰۰۱	-۵/۳۵	-۰/۷۱	۴/۴۵	۳/۷۳	برانگیختگی و هیجان
۰,۰۰۰۱	-۷/۲۳	-۰/۹۰	۵/۱۹	۴/۲۹	استقلال
۰,۰۰۰۱	-۶/۶۶	-۰/۸۷	۵/۳۴	۴/۴۶	قدرت
۰,۰۰۰۱	-۵/۰۳	-۰/۷۹	۵/۵۶	۴/۷۶	جهان‌گرایی
۰,۰۰۰۱	-۵/۲۵	-۰/۶۵	۵/۶۱	۴/۹۵	خیرخواهی (اخلاقی)
۰,۰۰۰۱	-۷/۵۷	-۱/۰۱	۵/۵۰	۴/۴۹	سننی / مذهبی
۰,۰۰۰۱	-۶/۸۰	-۰/۷۹	۶/۰۱	۵/۲۲	امنیت و سلامتی)
۰,۰۰۰۱	-۶/۲۱	-۰/۷۱	۵/۴۱	۴/۶۹	همنوایی
۰/۰۰۰۱	-۷/۴۲	-۰/۷۹	۵/۳۱	۴/۵۱	کل نظام ارزشی

(دامنه تغییرات نمرات ۱ تا ۷ بوده است)

ریسک‌پذیری بیشتری در زمینه اهداف شخصی خود داشته باشند. در بُعد فراشخصی میانگین نظام ارزشی سنین بالاتر، بیشتر بوده است. اگرچه میانگین نمره نظام ارزشی زنان همانند مردان برحسب سن متفاوت بوده است، این تفاوت به‌لحاظ آماری معنی‌دار نبوده است.

در جدول ۴ نظام ارزشی مردان و زنان برحسب گروه‌های سنی مقایسه شده‌اند. نظام ارزشی مردان برحسب سن متفاوت و در بُعد شخصی میانگین نظام ارزشی در سنین جوان‌تر بیشتر بوده است. منطقی به نظر می‌رسد که افراد جوان‌تر آمادگی بیشتری برای تغییر و تحول و همچنین

جدول ۴- مقایسه میانگین نظام ارزشی مردان و زنان برحسب سن

Table 4- Comparison of the mean value system of men and women by age

زنان			مردان				
بُعد فراشخصی	بُعد شخصی	تعداد	گروه سنی	بُعد فراشخصی	بُعد شخصی	تعداد	گروه سنی
۵/۵۴	۵/۱۲	۱۶	کمتر از ۲۰	۴/۲۰	۴/۳۹	۶۶	۳۰-۲۰
۵/۷۲	۵	۷۵	۲۰-۳۰	۴/۷	۴/۲۹	۸۱	۴۰-۳۰
۵/۶۳	۵/۰۲	۷۵	۳۰-۴۰	۴/۷۶	۴/۱۰	۳۲	۵۰-۴۰
۵/۹۰	۴/۹۰	۳۴	+۴۰	۵/۱۹	۳/۶۳	۲۱	+۵۰
۰/۷۶	۲/۸۱			۵/۶۶	۴/۳۷		مقدار آزمون F
۰/۵۱۵	۰/۸۳			۰/۰۰۱	۰/۰۰۵		سطح معنی‌داری

غیردانشگاهی (دیپلم و کمتر از دیپلم) شده است؛ به عبارت دیگر، کسانی که تحصیلات بیشتری داشته‌اند، نمره نظام ارزشی آنها هم بیشتر بوده است؛ اما این تفاوت به لحاظ آماری معنی‌دار نشده است.

در جدول ۵ نظام ارزشی مردان و زنان برحسب تحصیلات مقایسه شده‌اند. میانگین نمره نظام ارزشی در دو بُعد شخصی و فراشخصی برای زنان و مردان با تحصیلات دانشگاهی (کارشناسی و کارشناسی ارشد) بیشتر از تحصیلات

جدول ۵- مقایسه میانگین نظام ارزشی مردان و زنان برحسب تحصیلات

Table 5- Comparison of the mean value system of men and women by education

زنان			مردان			تحصیلات
تعداد	بُعد شخصی	بُعد فراشخصی	تعداد	بُعد شخصی	بُعد فراشخصی	
۴۴	۴/۷۱	۵/۴۶	۳۹	۳/۹۵	۴/۶۴	کمتر از دیپلم
۴۸	۵/۲۰	۵/۶۹	۵۵	۴/۰۸	۴/۶۶	دیپلم
۸۹	۵/۱۰	۵/۶۴	۷۲	۴/۲۸	۵/۰۳	کارشناسی
۱۹	۴/۶۸	۵/۷۰	۳۴	۴/۵۸	۵/۰۷	کارشناسی ارشد و بالاتر
	۲/۰۸	۲/۱۲		۲/۲۷	۱/۹۵	مقدار آزمون F
	۰/۱۰۸	۰/۱۰۱		۰/۰۸۱	۰/۱۱	سطح معنی‌داری

در جدول ۶ مشخص است که به‌طور کلی، میانگین نمره رضایت زناشویی مردان بیش از زنان بوده است. بیشترین تفاوت رضایت زناشویی زوجین (براساس ستون تفاوت میانگین‌ها) به مسائل شخصیتی همسر، اوقات فراغت، مسائل مربوط به بچه‌ها و روابط جنسی و کمترین تفاوت به نظارت مالی مربوط بوده است. مردان بیشتر در حوزه اوقات فراغت، مسائل شخصیتی و جهت‌گیری عقیدتی احساس و زنان در حوزه روابط زناشویی، مسائل شخصیتی و نظارت مالی رضایت بیشتری داشته‌اند.

در مجموع، مشاهده شد که نظام ارزشی زوجین در ابعاد مختلف آن با هم متفاوت است؛ حتی اگر زوجین از نظر سنی و تحصیلی در شرایط متفاوتی بودند، نظام ارزشی آنها چندان متفاوت نبوده است.

رضایت زناشویی

در این بخش رضایت زناشویی زنان و مردان توصیف و برحسب ویژگی‌های فردی مقایسه و در آخر رابطه رضایت زناشویی زنان و مردان با نظام ارزشی آنها بررسی شده است.

جدول ۶- مقایسه میانگین ابعاد رضایت زناشویی برحسب جنسیت

Table 6- Comparison of the mean dimensions of marital satisfaction by gender

ابعاد رضایت زناشویی	مرد	زن	تفاوت میانگین‌ها	مقدار t	سطح معنی‌داری
مسائل شخصیتی	۳/۷۹	۳/۳۵	۰/۴۴	۴/۲۰	۰/۰۰۰۱
فرزندان	۳/۵۷	۳/۱۷	۰/۳۹	۳/۴۲	۰/۰۰۱
روابط جنسی	۳/۵۷	۳/۱۸	۰/۳۹	۳/۴۳	۰/۰۰۱
روابط زناشویی	۳/۶۶	۳/۳۹	۰/۳۶	۳/۶۹	۰/۰۰۰۱
جهت‌گیری عقیدتی	۳/۷۳	۳/۲۴	۰/۳۸	۳/۶۴	۰/۰۰۰۱
حل تعارض	۳/۳۶	۳/۰۶	۰/۳۰	۳/۰۶	۰/۰۰۲
نظارت مالی	۳/۶۱	۳/۳۲	۰/۲۹	۳/۲۱	۰/۰۰۱۵
اوقات فراغت	۳/۸۲	۳/۲۰	۰/۴۲	۳/۶۰	۰/۰۰۰۱
میزان رضایت زناشویی	۳/۶۰	۳/۲۹	۰/۳۰	۳/۹۳	۰/۰۰۰۱

(دامنه تغییرات نمره ۱ تا ۵ بوده است)

وجود دارد (۰/۱۷)؛ براساس آزمون تحلیل واریانس، زنانی که در مشاغل خصوصی فعالیت دارند، میانگین رضایت زناشویی کمتری (۲/۷) نسبت به زنان خانه‌دار (۳/۲۵) و شاغل در بخش دولتی (۳/۴۸) و آزاد (۳/۰۴) داشته‌اند و تفاوت رضایت زناشویی زنان شاغل در بخش خصوصی نسبت به بقیه مشاغل معنی‌دار شده است. ضریب همبستگی اسپیرمن بین وضعیت اقتصادی خانواده با میزان رضایت زناشویی زنان و مردان معنی‌دار شده است. این رابطه برای مردان مثبت (۰/۱۹) و برای زنان منفی (۰/۲۴-) شده است؛ یعنی هرچه وضعیت اقتصادی خانواده بهتر بوده است، میزان رضایت زناشویی زنان کمتر شده است و برعکس؛ اما برای مردان رابطه مستقیم بوده است. در وضعیت اقتصادی بهتر، رضایت زناشویی بیشتر و در وضعیت اقتصادی بدتر، رضایت زناشویی کمتر بوده است.

برای توصیف دقیق‌تر رضایت زوجین، همبستگی این شاخص با ویژگی‌های فردی زوجین بررسی شده است. ضرایب همبستگی (اسپیرمن) در جدول ۷ نشان داده است میزان رضایت زناشویی مردان و زنان با سن آنها رابطه معنی‌داری نداشته است و به‌نوعی سازگاری و ناسازگاری زوجین در همه سنین دیده شده است. تحصیلات زوجین با رضایت زناشویی مردان رابطه داشته است. ضریب همبستگی ضعیف است؛ اما چنین رابطه‌ای درباره میزان رضایت زناشویی زنان دیده نشده است. پس تحصیلات زنان در عمل برای زندگی زناشویی تأثیر چندانی نداشته است. رابطه‌ای بین نوع شغل مردان با میزان رضایت زناشویی مردان و زنان وجود نداشته است. بین نوع شغل زنان و میزان رضایت زناشویی مردان همبستگی وجود نداشته است؛ اما بین نوع شغل زنان و میزان رضایت زناشویی زنان همبستگی ضعیف و معنی‌داری

جدول ۷- ضریب همبستگی بین میزان رضایت زناشویی زنان و مردان برحسب ویژگی‌های فردی

Table 7- Correlation coefficient between marital satisfaction of men and women according to individual characteristics

متغیر وابسته	متغیر مستقل	سن مردان	سن زنان	تحصیلات مردان	تحصیلات زنان	شغل مرد	شغل زن	وضعیت اقتصادی
میزان رضایت زناشویی مردان	ضریب همبستگی	۰/۱۰	۰/۱۱	۰/۳۳	۰/۱۹	۰/۰۹	۰/۰۲	۰/۱۹
میزان رضایت زناشویی زنان	ضریب همبستگی	-۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۰۷	-۰/۰۴۳	۰/۰۷	۰/۱۷	-۰/۲۴۲
میزان رضایت زناشویی مردان	سطح معنی‌داری	۰/۱۵	۰/۰۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	۰/۲۰	۰/۷۶	۰/۰۰۹
میزان رضایت زناشویی زنان	سطح معنی‌داری	۰/۸۹	۰/۵۵	۰/۲۹	۰/۵۸	۰/۳۳	۰/۰۲	۰/۰۰۱

فراشخصی (۰/۵۸)؛ یعنی نظام ارزشی مردان (اعتقاد بیشتر به ویژگی‌های شخصی و فراشخصی) همبستگی بیشتری با رضایت زناشویی زنان، نسبت به رضایت زناشویی مردان داشته است. بیشترین ضریب همبستگی در جدول ۸ بین بُعد فراشخصی ارزشی مردان و رضایت زناشویی زنان بوده است (۰/۵۸)؛ یعنی نمره بیشتر مردان از ویژگی‌های اخلاقی، مذهبی و ... در رضایت زناشویی زنان نقش مهمی داشته است. ذکر این نکته ضروری است که برای همه ضرایب همبستگی متغیرهای سن، تحصیلات، وضع اقتصادی و شغل کنترل شده است و بین همبستگی مرتبه صفر با همبستگی مرتبه یک (با وجود کنترل متغیرها) تفاوت معنی‌داری وجود نداشته است.

در جدول ۸ میزان رضایت زناشویی مردان و زنان به تفکیک ابعاد نظام ارزشی آمده است. ضرایب همبستگی نشان داده است بین میزان نظام ارزشی در هر دو بُعد آن با رضایت زناشویی مردان رابطه‌ای وجود نداشته است. بین بُعد شخصی نظام ارزشی زنان و میزان رضایت زناشویی مردان همبستگی (۰/۱۶) ضعیفی وجود داشته است؛ اما همین رابطه برای میزان رضایت زناشویی زنان منفی و معنی‌دار شده است (۰/۳۱-)؛ به عبارت دیگر، هرچه میزان نظام ارزشی زنان در بُعد فراشخصی (ویژگی‌های اخلاقی، مذهبی، همنوایی، امنیت و جهان‌گرایی) بیشتر شده است، میزان رضایت زناشویی زنان کمتر شده است. میزان رضایت زناشویی زنان با نظام ارزشی مردان رابطه داشته است (با بُعد شخصی ۰/۳۶ و با بُعد

جدول ۸- ضریب همبستگی رضایت زناشویی و نظام ارزشی زنان و مردان

Table 8- Correlation coefficient of marital satisfaction and value system of men and women

متغیر وابسته	متغیر مستقل	بُعد شخصی ارزشی	بُعد فراشخصی ارزشی	بُعد شخصی	بُعد فراشخصی
		مرد	مرد	ارزشی زن	ارزشی زن
میزان رضایت زناشویی مردان	ضریب همبستگی	۰/۱۰	۰/۱۳	۰/۱۶	۰/۱۳
میزان رضایت زناشویی زنان	ضریب همبستگی	۰/۳۶	۰/۵۸	۰/۳۱	۰/۰۴
	سطح معنی‌داری	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۵۴

زنان برحسب سه کد مذکور و با استفاده از آزمون تحلیل واریانس با هم مقایسه شده‌اند. نتایج آزمون‌های انجام‌شده در جدول ۹ آمده است. طبق این یافته‌ها، در وضعیتی که زوجین در نظام ارزشی توافقی داشته‌اند، میانگین نمره رضایت زناشویی زنان و مردان بیش از وضعیت توافقی نداشتن در نظام ارزشی آنها بوده است. در وضعیت توافقی نداشتن (در شرایطی که نمره نظام ارزشی زنان در هر دو بُعد آن بیشتر بوده است)، میانگین رضایت زناشویی مردان بیشتر بوده است؛ به عبارت دیگر، رضایت زناشویی مردان با نمره بالای زنان از نظام ارزشی تناسب بیشتری دارد تا نمره‌ای که خودشان از نظام ارزشی گرفته‌اند. درباره رضایت زناشویی زنان نیز همین تناسب صادق است: در شرایط توافقی نداشتن در نظام ارزشی زوجین، در حالتی که نمره نظام ارزشی مرد بیشتر از زن بوده است، زن رضایت زناشویی بیشتری احساس کرده است.

برای بررسی دقیق‌تر رابطه بین توافقی نظام ارزشی (همسان‌مسنری ارزشی) و میزان رضایت زناشویی، میانگین رضایت زناشویی مردان و زنان برحسب وضعیت توافقی نظام ارزشی زوجین مقایسه شده است. برای این منظور، متغیری به نام میزان توافقی در نظام ارزشی برحسب دو بُعد آن (شخصی و فراشخصی) از تفاوت نمره نظام ارزشی مردان و زنان تهیه شده است. در متغیر جدید، زوجینی که نمره آنها کمتر از $0/5-$ به دست آمده است، نداشتن توافقی به نفع زنان نامگذاری شده است. زوجینی که نمره آنها بین $0/5-$ تا $0/5+$ به دست آمده است، به منزله توافقی زوجین در نظام ارزشی نامگذاری شده است و زوجینی که نمره بیشتر از $0/5+$ به دست آورده‌اند، نداشتن توافقی به نفع مردان نامگذاری و کدبندی مجدد شده‌اند. در مجموع، ۴۱ زوج تقریباً توافقی نسبی در نظام ارزشی داشته‌اند و ۱۵۹ زوج در نظام ارزشی توافقی نداشته‌اند. در ادامه میانگین رضایت زناشویی مردان و

جدول ۹- مقایسه میانگین رضایت زناشویی زوجین برحسب سطح توافقی در نظام ارزشی

Table 9- Comparison of the mean marital satisfaction of couples according to the level of agreement in the value system

وضعیت توافقی در نظام ارزشی	بُعد شخصی نظام ارزشی		بُعد فراشخصی نظام ارزشی	
	تعداد	رضایت زناشویی مردان	تعداد	رضایت زناشویی زنان
نداشتن توافقی (نمره زن بیشتر)	۱۱۴	۳/۵۷	۱۰۲	۲/۹۷
توافقی در نظام ارزشی	۴۵	۳/۸۷	۵۵	۳/۸۵
نداشتن توافقی (نمره مرد بیشتر)	۴۱	۳/۴۹	۴۳	۳/۴۴
مقدار آزمون F		۲/۱۶		۲۲/۱
سطح معنی‌داری		۰/۱۱		۰/۰۰۰۱

در کل، می‌توان گفت هرچه تفاوت نظام ارزشی کمتر بوده است، میزان رضایت زناشویی زوجین بیشتر بوده است و برعکس، هرچه تفاوت نظام ارزشی زوجین بیشتر بوده است، میزان رضایت زناشویی زوجین کمتر بوده است. توافق در نظام ارزشی بیشترین رضایت زناشویی برای زوجین به‌همراه داشته است.

برای بررسی مقایسه متغیرهای ذهنی (توافق در نظام ارزشی) و عینی (سن، تحصیلات، شغل و وضعیت اقتصادی) همسان‌همسری در رضایت زناشویی از تحلیل رگرسیون

چندمتغیره (همزمان) استفاده شده است. در این تحلیل، ابتدا تفاوت نمره زوجین برای هر متغیر به دست آمده است و سپس متغیرهای جدید با عنوان همسان‌همسری وارد تحلیل رگرسیون شده‌اند که نتایج در جدول ۱۰ آمده است: نتایج رگرسیون نشان داده است همسان‌همسری ارزشی بیش از بقیه متغیرها در رضایت زناشویی نقش داشته است. از بین ابعاد دیگر همسان‌همسری، تأثیر همسان‌همسری شغلی معنی‌دار شده است.

جدول ۱۰- نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نقش متغیرهای همسان‌همسری در رضایت زناشویی

Table 10- Results of multivariate regression analysis of the role of equivalent spouse variables in marital satisfaction

متغیر	مقدار B	خطای استاندارد	مقدار بتا	مقدار t	سطح معنی‌داری
مقدار ثابت	۰/۴۹۷	۰/۱۲۱	-	۴/۱۲	۰/۰۰۰۰۱
همسان‌همسری سنی	۰/۱۲۴	۰/۰۹۴	۰/۰۹۱	۱/۳۲	۰/۱۸
همسان‌همسری تحصیلی	-۰/۰۹۴	۰/۰۶۱	-۰/۱۰۶	-۱/۵۴	۰/۱۲
همسان‌همسری شغلی	-۰/۰۸۳	۰/۰۳۵	-۰/۱۵۴	-۲/۳۶	۰/۰۱۹
همسان‌همسری اقتصادی	-۰/۲۴۳	۰/۱۲۵	-۰/۱۲۴	-۱/۹۴	۰/۰۵۳
همسان‌همسری ارزشی	۰/۳۵۱	۰/۰۵۴	۰/۴۲۱	۶/۵۴	۰/۰۰۰۰۱
مقدار آزمون F	۱۲/۹	سطح معنی‌داری	۰/۰۰۰۰۱		
مقدار R	۰/۵۱	مقدار R ²	۰/۲۶		

نتیجه

استقلال و قدرت، و کمترین تفاوت به مؤلفه‌های ویژگی‌های اخلاقی و همخوانی مربوط بوده است. پس می‌توان نتیجه گرفت که نظام ارزشی زوجین در شهر نورآباد با هم متفاوت بوده است. نظام ارزشی مردان برحسب سن متفاوت بوده است. این یافته نشان می‌دهد زوجین دارای اختلاف سنی، به‌طور طبیعی نظام ارزشی متفاوتی خواهند داشت. نظام ارزشی زوجین برحسب تحصیلات تفاوت معنی‌داری به‌لحاظ آماری نداشته است.

به‌طور کلی، میانگین نمره رضایت زناشویی مردان بیش از زنان بوده است. بیشترین تفاوت رضایت زناشویی زوجین به مسائل شخصیتی همسر، اوقات فراغت، مسائل مربوط به بچه‌ها و روابط جنسی و کمترین تفاوت به نظارت مالی مربوط بوده است. مردان بیشتر در حوزه اوقات فراغت، مسائل شخصیتی و جهت‌گیری عقیدتی احساس رضایت

یکی از راهکارهای رضایت زناشویی و جلوگیری از تنش در خانواده تأکید بر همسان‌همسری است. همسان‌همسری، اشکال متعددی دارد و شامل همسان‌همسری جغرافیایی، تحصیلی، سنی، شغلی و ... می‌شود. معمولاً در انتخاب همسر بر همسانی زوجین به‌لحاظ سنی، تحصیلی، اقتصادی و اجتماعی تأکید بیشتری وجود دارد؛ در حالی که نظام ارزشی و فرهنگی به‌منزله یک ساختار زیربنایی نحوه رویارویی زوجین را با مسائل مختلف زندگی زناشویی مشخص می‌کند؛ از این رو، در پژوهش حاضر نقش نظام ارزشی زوجین در رضایت زناشویی آنان را تحلیل شده است.

میانگین نمره زنان در تمام مؤلفه‌های نظام ارزشی بیش از مردان بوده است. بیشترین تفاوت نظام ارزشی زوجین به مؤلفه‌های مذهبی،

و پایگاه اجتماعی سبب همسان‌همسری ارزشی و ایجاد رضایت زناشویی نمی‌شود. با توجه به یافته‌ها، در مواردی هم که میانگین نظام ارزشی زنان بیش از مردان بوده است، این نکته سبب سازگاری زناشویی نشده است. هرچند پژوهش حاضر درباره نظام ارزشی، یک نوع نگرش‌سنجی به جای واقعیت‌سنجی انجام داده است، به نظر می‌رسد پراکتیس زنان در میدان زندگی زناشویی مطابق با نظام ارزشی کسب‌شده نیست و این راه را برای ادامه پژوهش‌ها در این زمینه باز می‌گذارد و لازم است درباره نقش نظام ارزشی کسب‌شده به‌وسیله زنان در نارضایتی زناشویی آنان پژوهش‌هایی انجام شود. داشتن ویژگی‌های نظام ارزشی در صورتی می‌تواند راهگشای سازگاری زناشویی باشد که همسر هم حداقل‌هایی از آن ویژگی‌ها را داشته باشد. یادآوری می‌شود که کسب ویژگی‌های نظام ارزشی که در عمل و میدان زندگی روزمره به کار می‌آید، فقط با کسب مدرک تحصیلی و شغلی و ثروت به وجود نمی‌آید. لازمه زندگی زناشویی موفق، کسب نظام ارزشی فراخور رویارویی با مسائل زندگی زناشویی است. پس در این زمینه، خانواده و جامعه باید اهتمام بیشتری داشته باشند و در زمینه انتخاب همسر بر همسانی نظام ارزشی بیشتر از همسانی سنی، تحصیلی، شغلی و ... توجه داشته باشند.

منابع

انتظاری، ع. و ویسی، س. (۱۳۹۳). «معیارهای همسرگزینی و رضایت از زناشویی»، *مطالعات جنسیت و خانواده*، س ۲، ش ۲، ص ۶۸-۳۱.

ایمان، م.؛ یادعلی جمالویی، ز. و زهری، م. (۱۳۹۱). «بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و رضایتمندی زناشویی»، *فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر*، س ۶، ش ۱۷، ص ۳۲-۱.

اینگلهارت، ر. (۱۳۷۳). *تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی*. ترجمه مریم وتر، تهران: کویر.

بورديو، پ. (۱۳۹۷). *تمايز؛ نقد اجتماعي قضاوت‌هاي ذوقي*، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: ثالث.

بهراری، ز. (۱۳۹۴). «نقش سبک زندگی در رضایت زناشویی

بیشتری داشته‌اند و زنان در حوزه روابط زناشویی، مسائل شخصیتی و نظارت مالی رضایت بیشتری داشته‌اند. در پژوهش گواو و هانچ (2005) نیز رضایت زناشویی مردان بیشتر از زنان شده بود که در پژوهش حاضر نیز تأیید شد.

از بین ویژگی‌های فردی زوجین، رضایت زناشویی با تحصیلات مردان، شغل زنان (میانگین رضایت زناشویی زنان با مشاغل خصوصی کمتر بوده است) و وضعیت اقتصادی خانواده رابطه معنی‌داری داشته است. این یافته با پژوهش‌های فتحی و آزادیان (۱۳۹۶)، خان‌محمدی و پرتوی (۱۳۹۶)، مدنیانا و شیفکیو (2013) و گواو و هانچ (2005) همخوانی داشته است. در پژوهش حاضر رضایت زناشویی با متغیرهای سن، تحصیلات زنان و شغل مردان رابطه معنی‌داری نداشته است.

برای بررسی رابطه نظام ارزشی و رضایت زناشویی از مقایسه میانگین رضایت زناشویی زوجین برحسب میزان توافق داشتن یا نداشتن توافق نظام ارزشی استفاده شد که نتایج نشان داد در شرایطی که زوجین در نظام ارزشی توافق داشته‌اند، میانگین نمره رضایت زناشویی مردان و زنان بیشتر بوده است. ضرایب همبستگی نیز نشان داد افزایش نمره نظام ارزشی مردان در بُعد شخصی و فراشخصی سبب افزایش رضایت زناشویی زنان شده است و افزایش نمره زنان در بُعد شخصی نظام ارزشی سبب افزایش رضایت زناشویی مردان و کاهش رضایت زناشویی زنان شده است؛ به عبارت دیگر، کسب ویژگی‌های ارزشی مانند استقلال، هیجان، قدرت و موفقیت که در زمینه افزایش تحصیلات و اشتغال زنان در جامعه و تأکید جامعه توسعه‌گراست، در بستر و ساختار جامعه ایران سبب ناسازگاری زناشویی زنان شده است.

رابطه بین توافق نظام ارزشی زوجین و رضایت زناشویی که در این پژوهش به دست آمد، در زمینه پژوهش‌های صدیق (۱۳۸۹) و صداقت و اسدیان (۱۳۹۳) بوده است.

در مجموع، می‌توان گفت همسان‌همسری ذهنی (همسانی در نظام ارزشی) در مقایسه با همسان‌همسری عینی (همسانی در تحصیل، سن، شغل و ...) نقش مهم‌تری در رضایت زناشویی دارد؛ به بیان دیگر، لزوماً شغل و تحصیلات

- زوجین»، فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، د ۶، ش ۲۲، ص ۱۴۵-۱۲۵.
- خاکپور، الف؛ نظری، ع. و زهراکار، ک. (۱۳۹۴). «نقش ابعاد ساختار قدرت خانواده در سازگاری زناشویی»، فصلنامه فرهنگی و تربیتی زنان و خانواده، ش ۳۰، ص ۲۶-۷.
- خان‌محمدی، ف. و پرتوی، ل. (۱۳۹۶). «بررسی رضایت از زندگی زناشویی در میان زوجین دارای سبک‌های سنتی و مدرن و عوامل اجتماعی - فرهنگی مرتبط با آن در شهر میاندوآب»، مطالعات جامعه‌شناسی، س ۹، ش ۳۴، ص ۱۲۶-۱۰۹.
- خوش‌فر، غ. و ایلواری، م. (۱۳۹۴). «بررسی رابطه بین دینداری با سازگاری زناشویی؛ مطالعه موردی: زنان متأهل ساکن شهر گرگان»، فصلنامه علوم اجتماعی، ش ۶۸، ص ۲۲۸-۱۹۳.
- چلیپی، م. (۱۳۷۵). جامعه‌شناسی نظم، تشریح و تحلیل نظریه اجتماعی. تهران: نشر نی.
- دل‌خموش، م. (۱۳۸۵). «سلسله‌مراتب ارزشی دانشجویان ایرانی»، فصلنامه روان‌شناسی تحولی، د ۲، ش ۸، ص ۳۱۸-۲۹۹.
- رضازاده، م. (۱۳۹۵). «رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین»، فصلنامه مطالعات روان‌شناسی و علوم تربیتی، د ۲، ش ۲، ص ۳۱۶-۳۰۶.
- شکوری، ع. و شفیع، ز. (۱۳۹۵). «همگون‌گزینی در جامعه ناهمگون: تبیین گرایش عام به همسان‌همسری در بین جوانان ایرانی»، فصلنامه بررسی مسائل اجتماعی ایران، د ۷، ش ۲، ص ۱۳۲-۱۰۵.
- شولتز، د. و شولز، س. (۱۳۸۶). نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی، تهران: ویرایش.
- صادقی، ر؛ زنجری، ن. و محمودیانی، س. (۱۳۹۷). «تأثیر الگوهای ازدواج در رضایت زناشویی و تمایل به طلاق در شهر تهران»، فصلنامه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده، د ۲۱، ش ۸۱، ص ۴۵-۷.
- صداقت، ک. و اسدیان، ع. (۱۳۹۳). «تبیین جامعه‌شناختی عوامل اجتماعی مؤثر بر طلاق؛ مطالعه موردی: شهرستان قائم‌شهر»، جامعه‌شناسی کاربردی، د ۲۵، ش ۲، ص ۹۷-۱۱۶.
- صدیق، غ. (۱۳۸۹). «بررسی عدم توافق ارزشی (تضاد ارزش همسران) و تأثیر آن بر ناسازگاری زوجین در شهر مشهد»، فصلنامه مطالعات اجتماعی ایران، د ۳، ش ۳، ص ۸۵-۶۴.
- عاشوری، الف. (۱۳۷۴). پایگاه اجتماعی و انتخاب همسر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران.
- عباسی، خ. و ارشاد، ف. (۱۳۹۱). «بررسی عوامل اجتماعی، فرهنگی و روانی مؤثر بر ناسازگاری زناشویی در شوشتر در سال ۱۳۸۹»، فصلنامه زن و مطالعات خانواده، س ۴، ش ۱۵، ص ۱۴۸-۱۲۷.
- فتحی، ع. و آزادیان، س. (۱۳۹۶). «بررسی تأثیر عوامل دموگرافیک در رضایتمندی از زندگی زناشویی زوجین ۳۵-۵۵ سال ساکن در مناطق ۳ و ۲۰ تهران»، فصلنامه شورای فرهنگی - اجتماعی زنان در خانواده، د ۱۹، ش ۷۵، ص ۱۳۵-۱۱۱.
- قادری، ط. و مردانی، س. (۱۳۹۲). «رابطه همسان‌همسری و مطلوبیت روابط زناشویی»، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه توسعه اجتماعی، ش ۱۵، ص ۱۳۷-۹۰.
- گود، و. (۱۳۵۲). خانواده و جام ۱۳۸۵. ترجمه ویدا ناصحی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). نتایج سرشماری نفوس و مسکن، قابل دسترسی در سایت مرکز آماری: <http://www.sci.ir>
- مؤمن‌زاده، ف؛ مظاهری، ع. و حیدری، م. (۱۳۸۴). «ارتباط تفکرات غیرمنطقی و الگوهای دل‌بستگی با سازگاری زناشویی»، فصلنامه خانواده‌پژوهی، س ۱، ش ۴، ص ۳۶۹-۳۷۷.
- هاشمی، س؛ فولادیان، م. و فاطمی امین، ز. (۱۳۹۳). «بررسی تجربی دو نظریه رقیب همسرگزینی در ایران»، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، د ۷، ش ۴، ص ۱۸۷-۱۵۷.
- Guo, B., & Hunage, J. (2005). Marital and sexual satisfaction in chinese families: exploring the moderating effects. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 31 (1), 21-29.

- Rokeach, M. (1982). The structure of social values validation of rokeach's two-value model, *Journal of Social Psychology*, 2, 203-221.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content extending the cross-cultural validity of the theory of basic human values with a different method of measurement, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32, 519-542.
- Schwartz, S. H., Sagivi, L., & Boehnke, K. (2000). Worries and values, *Journal of Personality*, 68, 309-346.
- Madaniana, L., & Shafeq, S. M. (2013). Marital satisfaction and demographic traits in an emigrant sample: rasch analysis. *Social and Behavioral Sciences*, 107, 96-103.
- Olson, D. H., Fournier, D. G., Druckman, J. M., McCubbin, H. I., & Barnes, H. L. (1989). *Families*. California: Sage Publication Inc.
- Orithinkal, J., & Vansteenwegen, A. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?, *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33 (1), 73-85.
- Roberts, K. (1978). *Contemporary society and growth of leisure*, London: Longman.

